

Yrityskaupan hyväksyminen: Berner Oy / Belor Agro Oy

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 27.5.2021 ilmoitettu järjestely, jossa Berner Oy ("Berner" tai "ilmoittaja") hankkii yksinomaisen määräysvallan Belor Agro Oy:ssä ("Belor Agro").

1 Yrityskaupan osapuolet

Berner on osakeyhtiö, joka harjoittaa kuluttajien, maatalouden, teollisuuden, terveydenhuollon ja eläintenhyvinvoinnin tuotteiden, raaka-aineiden, kemikaalien, koneiden, laitteiden ja palveluiden tukku-, vähittäis- ja agenttuurikauppaa sekä tuotantoa. Berner toimii Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Baltian maissa. Maataloussektorin osalta Berner tarjoaa kasvinsuojeluaineita, lannoitteita, siemeniä, viljelytarvikkeita ja niihin liittyvää palvelua sekä neuvontaa suoraan viljelijäasiakkaille. Berner harjoittaa lannoiteliiketoimintaa liiketoimintayksikkönsä Viljelijän Avena Bernerin kautta.

Belor Agro on osakeyhtiö, joka harjoittaa peltolannoiteliiketoimintaa tuomalla maahan peltolannoitteita ja myymällä näitä jälleenmyyntiin Suomen markkinoilla. Belor Agron pääasiallisia asiakkaita ovat sen tuotteiden jälleenmyyjinä toimivat maatalouskaupat, mutta Belor Agro myy peltolannoitteita suoraan myös viljelijöille. Belor Agro harjoittaa lisäksi peltolannoitteiden vientiä Islannin markkinoille. Belor Agron tuotanto- ja logistiikkakeskus sijaitsee Kouvolassa.

2 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

Ilmoittajan mukaan yrityskaupan arvioinnin kannalta relevantteina markkinoina voidaan tarkastella *peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin* sekä *peltolannoitteiden viljelijäkaupan markkinoita*. Ilmoittajan mukaan osapuolista Belor Agro toimii peltolannoitteiden valmistuksessa ja maahantuonnissa, kun taas Bernerin myynti tällä markkinalla on marginaalista. Sen sijaan molemmat yrityskaupan osapuolet toimivat peltolannoitteiden viljelijäkaupan markkinalla.

KKV on tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaikutuksia sekä ilmoittajan esittämän markkinamäärittelyn että vaihtoehtoisten markkinamäärittelyjen mukaisesti yrityskauppailmoituksen markkinatietoja hyväksi käyttämällä. Markkinamäärittely on voitu jättää avoimeksi, koska jäljempänä ilmenevin perustein yrityskaupan ei ole katsottu estävän kilpailua olennaisesti Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

Peltolannoitteiden valmistus ja maahantuonti

Ilmoittajan mukaan peltolannoitteilla tarkoitetaan maataloudessa käytettäviä lannoitteita, joiden pääasiallinen käyttökohde on peltokasvien lannoitus.

Suomessa valmistettavia ja maahantuotavia peltolannoitteita myydään jälleenmyyntiä varten tai suoraan loppuasiakkaina oleville viljelijöille. Ilmoittajan mukaan Suomessa eniten käytetty peltolannoitetyyppi on yleislannoitteena kaikille kasveille käytettävä moniravinteinen NPK-lannoite. Seuraavaksi eniten käytetty peltolannoitetyyppi on typpilannoite (N), jota käytetään mm. lisälannoitukseen ja rehunurmille. Muut lannoitetyypit ovat fosfori (P) ja kaliumlannoitteet (K), jotka ovat erikoislannoitteita ja joita käytetään erityistapauksissa vakavien P- ja K-pitoisuuksien korjaamiseksi. Ilmoittajan mukaan P- ja K-lannoitteiden käyttö on hyvin vähäistä Suomessa.

Ilmoittaja katsoo, että kukin lannoitetyyppi muodostaa oman relevantin tuotemarkkinansa. Ilmoittajan mukaan relevantit markkinat muodostuvat siten erikseen NPK-peltolannoitteiden, typpilannoitteiden (N), fosforilannoitteiden (P) ja kaliumlannoitteiden (K) valmistuksesta ja maahantuonnista. Ilmoittaja katsoo, että relevantit markkinat ovat maantieteellisesti laajuudeltaan Suomen laajuiset kaikissa lannoitetyypeissä, sillä peltolannoitteita tuodaan maahan ja valmistetaan jälleenmyytäväksi koko Suomen aluetta varten.

Ilmoittajan arvion mukaan peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin Suomen markkinan koko on ollut noin 600 000 tonnia vuonna 2020. Ilmoittajan arvion mukaan kokonaismarkkina jakautui edelleen alasegmentteihin vuonna 2020 seuraavasti:

- NPK-lannoitteet 68 %
- N-lannoitteet 30 %
- P-lannoitteet 1 %
- K-lannoitteet 1 %

Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin markkinalla suurin toimija on Yara Suomi Oy ("Yara"), joka valmistaa ja maahantuo peltolannoitteita. Ilmoittajan arvion mukaan Yaran markkinaosuus kokonaismarkkinalla oli noin [70-80]¹ % vuonna 2020. Yaran kilpailijoita markkinalla ovat erityisesti Belor Agro ja Cemagro Oy ("Cemagro"), jotka maahantuovat peltolannoitteita myytäväksi Suomen markkinoille. Ilmoittajan arvion mukaan Belor Agron markkinaosuus kokonaismarkkinalla oli noin [10-20] %. Korkeimmillaan Belor Agron markkinaosuus oli N-lannoitteissa ([10-20] %) ja matalimmillaan K-lannoitteissa ([0-5] %). Cemagron markkinaosuus kokonaismarkkinalla oli ilmoittajan arvion mukaan noin [5-10] %. Tämän lisäksi peltolannoitteita tuo maahan joukko pienempiä toimijoita, kuten esimerkiksi A-Rehu Oy. Ilmoittajan mukaan Berner ei varsinaisesti toimi peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin markkinalla tai joka tapauksessa sen toiminta on hyvin marginaalista ja rajoittuu joihinkin erikoistuotteisiin. Ilmoittajan arvion mukaan Bernerin markkinaosuus kokonaismarkkinalla oli noin [0-5] %.

Peltolannoitteiden viljelijäkauppa

Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden viljelijäkauppa tarkoittaa kauppaa, jossa lannoitteita myydään suoraan viljelijöille. Ilmoittaja katsoo, että

¹ Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

peltolannoitteiden jälleenmyyntimarkkinan osalta relevantit tuotemarkkinat tulee määritellä vastaavalla tavalla ja samoin perustein kuin peltolannoitteiden valmistusta ja maahantuontia koskevien ylämarkkinoiden osalta.

Ilmoittaja katsoo, että kukin lannoitetyyppi muodostaa oman relevantin tuotemarkkinansa. Relevantit markkinat muodostuvat ilmoittajan mukaan siten erikseen NPK-lannoitteiden, typpilannoitteiden (N), fosforilannoitteiden (P) ja kaliumlannoitteiden (K) myynnistä viljelijöille.

Ilmoittajan näkemyksen mukaan relevantit markkinat ovat maantieteellisesti laajuudeltaan Suomen laajuiset kaikissa lannoitetyypeissä. Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden myynnissä lähes kaikki tuotteet toimitetaan suoraan tehtaalta tai maahantuojan varastolta viljelijäasiakkaille. Ilmoittajan arvion mukaan vain pieni osuus lannoitteista noudetaan myyntipisteen varastosta. Tällöin kyseessä on yleensä pienet täydennysostot tai pienasiakkaiden hankinnat.² Valtaosa tuotteista kuljetetaan suoraan asiakkaille riippumatta myyntipisteen sijainnista.

Ilmoittaja on kuitenkin katsonut, että mikäli peltolannoitteiden viljelijäkaupan relevantteja maantieteellisiä markkinoita tarkasteltaisiin alueellisinä, ne voitaisiin jakaa seuraaviin alueellisiin markkinoihin:

- 1) Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa
- 2) Uusimaa
- 3) Satakunta
- 4) Häme
- 5) Kymenlaakso – Etelä-Karjala
- 6) Pirkanmaa – Keski-Suomi
- 7) Pohjanmaa
- 8) Savo – Pohjois-Karjala – Kainuu
- 9) Lappi

Ilmoittajan arvion mukaan peltolannoitteiden viljelijäkauppa oli kooltaan noin 600 000 tonnia vuonna 2020, mikä jakautui alasegmentteihin seuraavasti:

- NPK-lannoitteet 68 %
- N-lannoitteet 30 %
- P-lannoitteet 1 %
- K-lannoitteet 1 %

Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden viljelijäkaupan markkinoiden suurin toimija on Lantmännen Agro -ketju (Lantmännen Agro Oy ja sen itsenäiset kauppiaat) ja seuraavaksi suurin toimija Hankkija Oy ("Hankkija"). Ilmoittaja arvioi, että Lantmännen Agro -ketjun markkinaosuus peltolannoitteiden viljelijäkaupan valtakunnallisella kokonaismarkkinalla oli noin [40-50] % ja Hankkijan noin [40-50] % vuonna 2020. Ilmoittajan mukaan markkinalla toimii lisäksi muita pienempiä toimijoita, kuten Berner, Cemagro, Belor Agro ja Ylistaron

² Ilmoittajan mukaan tällä paikallisella varastoinnilla on kokonaislannoitemarkkinoiden osalta vähäinen merkitys ja se kattaa ilmoittajan arvion mukaan korkeintaan 3 % kaikista myytävistä lannoitteista.

Maataloustarvike Oy jälleenmyyjineen.³ Ilmoittajan arvion mukaan Bernerin markkinaosuus peltolannoitteiden viljelijäkaupan valtakunnallisella kokonaismarkkinalla vuonna 2020 oli noin [5-10] %, Belor Agron noin [0-5] % ja Cemaragon noin [0-5] %. Lisäksi ilmoittajan mukaan Wihuri Oy Tekninen Kauppa on aloittanut maataloustarvikkeiden kaupan vuonna 2021.

Ilmoittaja on lisäksi toimittanut KKV:lle tietoja kokonaismarkkinan jakaantumisesta tuote- ja aluekohtaisiin markkinoihin.⁴ Ilmoittajan arviot osapuolten yhteenlasketuista markkinaosuuksista peltolannoitteiden viljelijäkaupan alue- ja tuotekohtaisilla markkinoilla on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet peltolannoitteiden viljelijäkaupan markkinoilla vuonna 2020

	Alue	NPK	N	P	K	Yhteensä
<i>Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa</i>		[5-10] %	[5-10] %	[5-10] %	[0-5] %	[5-10] %
<i>Uusimaa</i>		[10-20] %	[5-10] %	[5-10] %	[0-5] %	[10-20] %
<i>Satakunta</i>		[5-10] %	[0-5] %	[5-10] %	[5-10] %	[5-10] %
<i>Häme</i>		[10-20] %	[10-20] %	[5-10] %	[0-5] %	[10-20] %
<i>Kymenlaakso – Etelä-Karjala</i>		[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %
<i>Pirkanmaa – Keski-Suomi</i>		[5-10] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[5-10] %
<i>Pohjanmaa</i>		[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %
<i>Savo – Pohjois-Karjala – Kainuu</i>		[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %	[0-5] %
<i>Lappi</i>		[0-5] %	[0-5] %			[0-5] %
Yhteensä		[5-10] %	[5-10] %	[5-10] %	[0-5] %	[5-10] %

Ilmoittajan mukaan Belor Agro on hyvin pieni toimija peltolannoitteiden viljelijäkaupassa alueellisilla markkinoilla, sillä se toimii pääasiassa vain peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin markkinoilla ja myy vain hyvin vähäisessä määrin lannoitteita suoraan viljelijöille. Ilmoittajan mukaan Lantmännen Agro -ketju ja Hankkija ovat suurimmat toimijat myös alueellisesti.

3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Ilmoittaja katsoo, ettei yrityskaupan myötä synny määräävää markkina-asemaa millään relevantilla markkinalla eikä kilpailu yrityskaupan seurauksena muutoinkaan vähene. Ilmoittajan mukaan Berner ja Belor Agro ovat pieniä toimijoita markkinoilla toimiviin isompiin yrityksiin verrattuna ja toimintojen yhdistämisen myötä niillä on parantuneet mahdollisuudet kilpailla alan suurimpien toimijoiden kanssa. Ilmoittajan mukaan jatkossa Berner myisi myös

³ Ilmoittajan käsityksen mukaan Yara ei myy peltolannoitteita suoraan viljelijöille.

⁴ Ilmoittajan mukaan sen laskelmissaan käyttämät arviot alueellisten lannoitemarkkinoiden koosta perustuvat Luonnonvarakeskuksen julkaisemiin tilastoihin viljelypinta-aloista. Luonnonvarakeskus, käytössä oleva maatalousmaa ELY-keskuksittain: https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_04%20Tuotanto_22%20Käytössä%20oleva%20maatalousmaa/01_Käytössä_oleva_maatalousmaa_ELY.px/. Valtakunnallinen lannoitemarkkinan koko (noin 600 000 tonnia) on jaettu alueille viljelypinta-alojen suhteessa, jonka perusteella on arvioitu alueellisten markkinoiden koko kokonaisuudessaan sekä tuotesegmenteittäin.

Belor Agron lannoitteita ja sitä kautta syntyisi yksi jakelukanava lisää Belor Agron tuotteille.

Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin markkinoilla Yara on ylivoimaisesti suurin toimija. Osapuolista vain Belor Agro toimii näillä markkinoilla. Bernerin maahantuomien peltolannoitteiden määrä on ilmoittajan mukaan marginaalinen.

Ilmoittajan näkemyksen mukaan myöskään osapuolten toimintojen yhdistäminen viljelijämarkkinoilla ei aiheuta kilpailuongelmia millään markkinasegmentillä. Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden viljelijämarkkinoita hallitsevat Hankkija ja Lantmännen Agro -ketju, ja muut toimijat, mukaan lukien Berner, ovat selvästi näitä pienempiä. Ilmoittajan mukaan Belor Agro myy peltolannoitteita vain vähäisessä määrin suoraan viljelijöille, eikä osapuolten yhteenlaskettu valtakunnallinen tai alueellinen markkinaosuus peltolannoitteiden viljelijäkaupassa ylitä millään tuoteryhmäkohtaisella relevantilla markkinalla 15 %:ia.

KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Virasto on tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaikutuksia sekä ilmoittajan esittämän markkinamäärittelyn että vaihtoehtoisten markkinamäärittelyjen mukaisesti ja ottanut erityisesti huomioon sen, että arvioitut osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet ja markkinaosuuden lisäys jäivät mataliksi kaikilla tuote- ja aluekohtaisilla segmenteillä. Viraston markkinaselvityksessä ei myöskään ilmennyt, että yrityskaupalla olisi haitallisia kilpailuvaikutuksia. Osa peltolannoitteiden viljelijäkaupan markkinoilla toimivista kilpailijoista ilmaisi huolensa yrityskaupan vaikutuksista toimintaansa. Viraston arvion mukaan näihin vertikaalisiin huoliin ei kuitenkaan sisälly riskiä markkinoiden sulkemisesta taikka muista kilpailuongelmista, sillä keskittymän arvioitu markkinaosuus peltolannoitteiden valmistuksen ja maahantuonnin markkinoilla on matala ja markkinoilla on vaihtoehtoisia lannoitetoimittajia. Myös keskittymän markkinaosuus jälleenmyynnin markkinoilla jää maltilliseksi.

4 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Berner Oy hankkii yksinomaisen määräysvallan Belor Agro Oy:ssä.

5 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

6 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

7 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa ekonomisti Mikko Mononen, puhelin 029 505 3089, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Ekonomisti

Mikko Mononen